

КАНДИДАТ МЕДИЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ БОГДАН ВОЛОДИМИРОВИЧ ГАВАТА



Автопортрет

22 вересня 2013 року на 90-му році життя відійшов у вічність наш колега і товариш, кандидат медичних наук, доцент Богдан Володимирович Гавата, зупинилося серце доброї і душевної людини, чуйного лікаря, талановитого педагога і художника.

Нелегкий, але цікавий життєвий шлях випав на долю Богдана Гавати. Завдяки гострому розуму, допитливості, наполегливості та Богом даному талантом досяг вершин своєї творчої праці.

Народився Богдан Володимирович 20 червня 1924 року в Івано-Франківську (у колишньому Станіславі, ще за Польщі) в родині робітників, де і провів свої дитячі та юнацькі роки. Родичі важко працювали, щоб синові та доньці дати можливість учитися.

З 1939 року, вже за радянської влади, Богдан Гавата продовжував навчання в середній школі. З малих років він мав неабиякий хист до малювання, тому в художній студії для молоді відвідував гурток живопису, яким керував відомий у той час художник М. Зорій. У 1941 році Богдан уперше демонструє свої живописні твори на обласній художній виставці, його роботи були включені до каталога виставки і високо

оцінені організаторами. За гітлерівської окупації Богдан зазнав чимало горя і біди, родину Гаватів німці виселили з їхнього будинку, довелося шукати притулку у знайомих. Щоб вижити, батько важко працював на різних роботах, а Богдан із мамою ходили по селах і вимінювали домашні речі на продукти.

Після звільнення Галичини від німецьких окупантів у грудні 1944 року Богдана Гавату призвали до лав Червоної армії. У складі 39-ї армії Третього Білоруського фронту воював з німцями у Східній Пруссії і брав участь у штурмі Кенігсберга. Пізніше їхню військову частину передислокували на Далекий Схід. У 1945 році Богдан Володимирович бере участь у розгромі японської квантунської армії в Маньчжурії (Китай) і з боями дійшов до Порт-Артура. Навіть на фронті він робив зарисовки бойових епізодів, писав портрети бійців-однополчан. Після капітуляції Японії продовжував військову службу в штабі армії в Порт-Артурі. Він, як член художньої студії ім. Грекова, на батальних картинах відтворив бойовий шлях 39-ї армії. Восени 1946 року сержант Богдан Гавата демобілізувався й повернувся в рідний Станіслав. За мужність та героїзм, проявлені на фронтах війни, нагороджений багатьма медалями й орденами, зокрема орденом Богдана Хмельницького.

Почався мирний та творчий період у житті молодої людини. Спочатку Богдан Володимирович працював у "Товаристві художників", у 1951 році вступив до Станіславського медичного інституту. Вже на першому курсі завідувач кафедри анатомії людини запропонував йому працювати на кафедрі лаборантом. Богдан Володимирович створює лабораторію мікрофотографії та рентгенлабораторію. Виготовляв анатомічні препарати для музею й практичних занять, оформляв викладачам дисертації, активно працював в науковому гуртку.

Після закінчення в 1957 році медичного інституту Богдана Гавату разом із дружиною-лікарем направили на роботу в Закарпатську область головним лікарем дільничної лікарні в гірському селі Чорноголова Великоберезнянського району. Богдан Володимирович дуже багато зробив для селян: домігся відкриття діагностичної лабораторії, стоматологічного кабінету, аптеки, пологового відділення, допомагав хворим і вдень, і вночі. А весь вільний час у живописному краї віддавав творчості. У цей період (1957–1960 роки) йому вдалося здійснити багато творчих задумів: цікавих композицій, портретів, натюрмортів і пейзажів. У 1962, 1974 та 1984 роках в Ужгороді відбулися його персональні виставки, що стали помітним явищем у культурно-мистецькому житті краю. Його картини експортувалися в Івано-Франківську, Львові, Києві, Москві, Порт-Артурі. Чимало творчих робіт Богдана Гавати, а він створив їх більше трьохсот, знаходиться в музеях України і приватних колекціях багатьох країн світу. Богдан Володимирович був і талановитим фотохудожником, з великим успіхом пройшла в Ужгороді в 1979 році звітна виставка його фотографій.

Жаль було Богдану Володимировичу залишати прекрасну гірську природу та добрих людей, але за прошення завідувача кафедри анатомії людини Ужгородського державного університету, професора Нестора Івановича Бута на викладацьку роботу було дуже привабливим. З 1960 року Богдан Гавата працює асистентом кафедри анатомії людини, всі свої знання впродовж багатьох років віддавав студентам-медикам. Активно проводив наукові дослідження – працював над кандидатською дисертацією на тему: "Внутрішньоутробний розвиток артерій хребців і міжхребцевих дисків у людини" під керівництвом професора Бута Н.І. У 1969 році Богдан Володимирович успішно захистив кандидатську дисертацію, а в 1974 році йому присвоєно вчене звання доцента. З науковими доповідями доцент Гавата Б.В. виступав на численних наукових конференціях, опублікував понад 40 наукових статей, чотири методичні посібники з основних розділів анатомії людини. Він видав дві монографії: "Мануальна терапія дистрофічних захворювань хребта" (1991) і "Мануальна гомеопатична і рефлексотерапія остеохондроза хребта"

(1992). Велику увагу Богдан Володимирович приділяв науковій роботі студентів, керував анатомічним науковим гуртком. Під його керівництвом студенти виготовили сотні анатомічних препаратів для навчального процесу та музею кафедри. Для всіх лекцій з анатомії людини він особисто виготовив численні кольорові слайди і таблиці, навчальні аудиторії оформив тематичними вітринами, створив галерею фотопортретів учених-анатомів.

Богдан Володимирович розробив унікальний метод пластилінової реконструкції органів та анатомічних структур. Студенти із задоволенням використовували цей художній метод, бо, моделюючи певні структури, вони краще осмислювали суть будови анатомічного об'єкта та засвоювали учбовий матеріал. Кращі студентські роботи з пластиліну демонструвалися на численних виставках. Навіть художники-професіонали не завжди вірили, що ці ліплення створені руками студентів. Дотепер наш музей прикрашають стенди із студентськими роботами, виконаними під керівництвом доцента Богдана Гавати.

Незважаючи на велику завантаженість на кафедрі, Богдан Гавата у вільні хвилини вдосконалював свою живописну творчу майстерність, постійно брав участь у художніх виставках. Буваючи на різних нарадах і наукових форумах, він ніколи не розлучався з олівцем і папером, виконував дружні шаржі на своїх колег. Богдан Володимирович захоплювався таким видом графіки, як виготовлення ескібрисів. Як художник зробив дуже багато для естетичного оформлення кафедри анатомії людини та медичного факультету. Виготовив тематичні стенди і панно, графічні портрети видатних учених-медиків, зокрема фундаторів медичного факультету Ужгородського національного університету, які прикрасили ряд кафедр та лекційні аудиторії.

Свій життєвий шлях Богдан Володимирович описав у книзі “Сповідь перед майбутнім – спогади художника-аматора і лікаря-науковця”, яка опублікована в 2003 році.

Богдан Володимирович 36 років працював на кафедрі, до 1996 року, але завжди підтримував стосунки з колегами, допоки мав сили приходив на кафедру, своїми розумними порадами допомагав нам.

Ось таким був наш колега і товариш, доцент Богдан Володимирович Гавата – мужня, працююча, розумна, талановита, пунктуальна й дуже скромна людина. А ще – батько, дідусь і прадідусь, котрий гордився двома доньками, трьома онуками і трьома правнучками. До речі, його молодша донька Діана є відомою талановитою віолончелісткою, котра виступала в країнах Європи та Америки, є лауреатом багатьох міжнародних конкурсів.

Колектив кафедри анатомії людини та гістології і медичного факультету Ужгородського національного університету назавжди збереже світлу пам'ять про нашого колегу і товариша, доцента Богдана Володимировича Гавату – талановитого і розумного педагога, науковця, лікаря, художника, яскраву, доброзичливу, порядну і світлу людину.

Андрій Головацький,
*Заслужений працівник освіти України,
доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри анатомії людини
та гістології медичного факультету
Ужгородського національного університету*